

I. *Caça de la Selva.*

PRON. POP.: *kasá* 1920 (a Llagostera i Caça mateix, Casac.), cosa que confirmo com oïda a dotzenes de poblacions veïnes; gentilici: a Llagostera no en sabien cap: «els de Caça»; jo ho he sentit així i, crec menys sovint, *caçanencs*.

MENCIONS ANT.: a. 1019 S. Martinus de *Caçano* (Villan, *Vi. Lit.* XII, 313); 1116, Kastrum de *Catiano* (Villan, VI, 316); 1172: «ecll. S. Ma. de *Catiano* [data] canonicæ Gerundensis» (Villan, XIII, 294); 1174, *Ca-ciano* (Kehr, *Papsturk.*, p. 454); 1185: «Sta. Ma. de *Caciano*» (Kehr, o. c. 515); 1207 *Caciano* (Alsius, p. 122); 1234 *Cacianus* (Villan, XIII, § 53); 1246 *Caciani* (Monsalv. XVII, 192); 1280 *Cacianus* (*Esp. Sagr.* XLIV, 290); 1309: «prior de *Caçano*» 1309 (Finke, *Acta Ar.* II, 764); 1359 *Caça* (CoDoACA XII, 92); 1362 *Caciano de Silva* (Alsius, 122).

II. *Caça de Pelràs.* Poblet agr. al municipi de Corça, entre La Bisbal i Girona.

PRON. MOD.: *kasá* a Parlavà i a Vilopriu (C. de 20 P. «només en escrits») 1920, Casac.

MENCIONS ANT. 1159: «S. Martinus de *Cachan*» (BABL IV, 187); 1163 alodium de *Catiano* sive de Perul<à>s (*MarcaH.* coh. 1337); 1246: «S. Ma. de *Caciano*» (*Esp. Sagr.* XLV, 335); Cerverí entre els castells que s'han de visitar, enumera «--- Pals, *Casà*, Fuxà, Torrén, Cruïles ---» (XC, v. 14); 1314 *Caciano de Piloraso* (Monsalv. XVII, 193); 1359 *Cassan de Palras* (CoDoACA XII, 104); 1379 *Caciano de Piloraso* (Alsius, 122). «*Casa de Pelràs* / vila molt alegre» en un romanç p. p. Milà i F. *Romillo.*, 288D, sembla que ho diu a títol de lloc on les oliveres abunden molt, tant com a Llançà.

ETIM. Només n'ha tractat (a part de E.T.C. I, 235) Aebischer (*Top.* 197), en qualitat de nom derivat en -ANUM d'un NP romà, com era evident. Però desorientant-se en estranya mesura — a causa de la seva deplorable ignorància de la fonètica històrica catalana —, amb tot i que en les mencions que ell cita no troba grafies amb -s- fins després de l'E. Mj. (a. 1691: *Cassiano* Monsalv. XVII, 193)¹ decideix absurdament que ha de venir del NP romà CASSIUS. Era evident que no, car CASSIANU hauria donat *Caixà en fonètica catalana (V. del nostre article Queixans/Caixans); i que calia partir de CATTIUS, ben conegut també com a NP romà. No sols el documenta Schulze (76, 350, 423), sinó que tant *Cattius* com *Cattianus* i *Cattos* apareixen sovint en inscripcions d'Hispania, Gàl·lia, Cisalpina i Transalpina, i Renània o Àustria, aplegades per Holder (*Alic. Spr.* I, 884-6); Schmoll (*Vorkelt. Idg. Hisp.*, 73) opina que d'aquest CATTUS ve el nom del Mont-gat barceloní.

D'altra banda, el mateix ètmon CATTIANUM ha donat molts altres noms a tota la Romània: en primer lloc *Cassan*, castell de l'Erau (cap al centre del departament: observem que si vingués de CASSIUS hauria donat *Caissan en fonètica occitana), que fou alhora un monestir (fundat per Geraldus bisbe de Beziers) (*Hist. Lgd.* xv, 11; *MiretS* BABL II, 391); aquest nom figura escrit *Cacianus* en una inscripció de 1123

i en un doc. de 1174. Hi ha tres llocs dits *Cazzano* a Lombardia (Flechja, *D'alcuni NLL dell'It. Sup.*, 29); a Toscana, *Cazano*, *Catiana* i dos *Cacciano* (Pieri, *Top. Arno*, 135). I parahelament CATTIACUM: d'on *Cazzago* a les províncies de Brescia i Como (l. c.); i en el N. de França: *Chassy* al dept. Yonne, *Chessy* a l'Aube (Holder). Si aquests noms vinguessin de CASSIUS haurien estat *Casciano*, *Casciogo* els italians, *Chaiissy* el francès.

A Cat. mateix sembla haver-hi hagut encara algun altre NL germà: un «castri *Kazano*» d'un doc. de 1148, p. p. Albon, *Cart. du Temple*, 319-20 no pot ser 'Caça de la Selva' perquè va citat a la fi d'un seguit de NLL del S. d'Osona (L'Estany, Balenyà, Pujolric, Vallossera, Sta. Coloma [Sasserra], La Barbota i Taradell; és sens dubte la *Roca de Cassà* del te. de Tagamanent (AlcM), paratge ben apropiat per haver-hi hagut un castell. En fi la *Serra Cassana* figura com afrontació de Vilallonga de Ter, en doc. de 1567 (document que em comunicà Mn. Julià Pascual).

¹ Cert que també ho veig en alguna d'anterior, que cita Alsius (1214 i 1354), però de tota manera és rar, i molt més tardà que les grafies quasi unànimes en *c*, o *-ti-*, de les quals he citat nou casos des de 1019 fins a 1207 i encara sis més, també medievals. A Caça I, hom ha transigit amb l'oposició de certs administradors a adoptar l'ortografia amb *ç* preconitzada per l'I.E.C. i la Generalitat des de 1933, per la por d'una lectura bàrbara i ridícula *kaká*. Estic segur que els cultes caçanencs es donen vergonya d'aquesta por i de tal transigència.

CACAU, CACOL

1) *Lo Cacau*, raconada entre dues penyes en el terme d'Alinyà (Alt Urgell) (cf. *DECat* II, 630b24-25).

2) *Cacau*, partida antiga de Poblet: «loco vocato *Cacau*» (S. XII, *Cart. Poblet*, 128).

3) *Càcols* (escrit *Cachols*) partida que figura en les afrontacions a Noves de l'*Spill de Castellbò* (f. 13 r). HOMÒNIMS I PARÒNIMS:

4) Font dels *Càcols*, a Aós (XXXVII, 1662.16).

5) Els *Cacos d'Aigüissi*, partida de Boí (XIII, 179).

6) El *Caco*, partida de Petrer.

7) El *Caco*, partida de Vistabella (XXIX, 78.14).

8) Els *Cacaus*, partida de Gata.

9) *Penya Cacau*, partida de Confrides.

ETIM. Del llatí CACCABUS 'cassola', aplicat a indrets que presenten forma de concavitat natural (cf. *DECat* II, 632a47-55). J. F. C. [En part (1, 2, 8, 9) hi hagué desplaçament de l'accent a la síl·laba final, explicable per influència de l'àrab, llevat (1) on hi hauria assimilació a mots llatins com OCTAVUS i els en -ABILIS.]

CADAPLA, CATAPLA, CATASSÛS

1) *Cadaplà*, partida del terme de Llessui.

DOC. ANT. Els *Cadaplans*, any 1518 (*Spill* de Castellbò, f. 117v); «terra dita a *Cadaplà*» any 1602